

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาล ตำบลในจังหวัดพิษณุโลก สรุปผลได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ใน 4 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านบริหารจัดการ
- 1.2 ด้านบุคลากร
- 1.3 ด้านงบประมาณ
- 1.4 ด้านอาคารสถานที่

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบล

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ซึ่งได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1. ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาล ได้แก่ เทศมนตรีเทศมนตรีช่วยการศึกษา และปลัดเทศบาล ทั้ง 12 เทศบาลตำบล เทศบาลละ 2 คน รวม 24 คน

2. ผู้นำในชุมชน ซึ่งได้แก่ เทศมนตรีฝ่ายการศึกษา ปลัดเทศบาล ประธานชุมชน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการ และผู้ทรงคุณวุฒิ จาก 12 เทศบาล มีความรู้ความเข้าใจทางด้านการศึกษา เทศบาลตำบลละ 12 คน รวมจำนวน 144 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบบสำรวจเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก โดยสำรวจตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ด้าน

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชนเกี่ยวกับความพร้อมและความต้องการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 6 ระดับ

ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลของผู้ปฏิบัติงานในเทศบาล จำนวน 4 คำน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏ-พิบูลสงคราม นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปติดต่อ ขอความอนุเคราะห์ในการสำรวจข้อมูลถึงนายกเทศมนตรี ทั้ง 12 เทศบาลตำบล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความอนุเคราะห์จากบุคลากรในเทศบาลตำบล ให้ช่วยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Validity)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่ และร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านบริหารจัดการ

1.1 ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานพบว่า ความพร้อมในการจัดการขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านบริหารจัดการในภาพรวมยังไม่มีความพร้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายเทศบาล พบว่าเทศบาลตำบลป่าแดงและเทศบาลตำบลวังฆ้อง มีความพร้อมเพียงพอในทุกเรื่อง รองลงมาได้แก่ เทศบาลตำบลบางกระทุ่ม และเทศบาลตำบลเนินกุ่ม

1.2 ตามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชน พบว่าความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านบริหารจัดการ ตามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแทบทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีความพร้อมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเทศบาลพบว่าแทบทุกเทศบาลมีความพร้อมในระดับปานกลาง ยกเว้นเทศบาลตำบลวัดโบสถ์ที่มีความพร้อมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลบ้านใหม่ มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เทศบาลตำบลเนินมะปราง มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา ประสานความร่วมมือกับองค์กรจัดการศึกษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงาน ทำกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม จัดตั้งกลุ่มสนใจด้านอาชีพ โดยการประชาคม มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และจารีต ประเพณี เนื่องจากปีเทศบาลตำบลนครไทยมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา มีการศึกษา ปัญหาของท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดทำแผน เทศบาลพรหมพิราม มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เทศบาลวังฆ้อง มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา เทศบาลบางระกำ มีความพร้อมในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา ประสานความร่วมมือกับองค์กรจัดการศึกษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เทศบาลปลักแรด มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา มีผลงานด้านการส่งเสริมพัฒนา เด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับทั้งภายใน และภายนอกท้องถิ่น เทศบาลบางกระทุ่ม มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา เทศบาลเนินกุ่มมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา จัดกิจกรรม ด้านศิลปวัฒนธรรมและจารีต ประเพณีที่สำคัญของชุมชน โดยประชาคมตำบล ต่อเนื่องทุกปี

2. ด้านบุคลากร

2.1 ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานพบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านบุคลากร ในภาพรวมยังไม่มีความพร้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายเทศบาลพบว่าเทศบาลตำบลวังจันทน์มีความพร้อมเพียงพอในทุกเรื่อง รองลงมาได้แก่ เทศบาลตำบลป่าแดงมีความพร้อมในเรื่องบุคลากรที่ปฏิบัติงานธุรการหรือบริหารทั่วไป และงานด้านการเรียนการสอน

2.2 ตามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชนพบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านบุคลากร ตามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแทบทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องบุคลากรที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา บุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานและวิชาชีพเฉพาะด้าน บุคลากรที่มีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บุคลากรที่เป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีความพร้อมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเทศบาลตำบล พบว่าทุกเทศบาลตำบลมีความพร้อมในระดับปานกลาง โดยเทศบาลตำบลวัดโบสถ์มีบุคลากรที่เป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ เทศบาลตำบลเนินมะปราง บุคลากรที่มีความรู้ และประสบการณ์ ในการจัดการศึกษา บุคลากรที่มีความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลนครไทยและบุคลากรที่มีความรู้พื้นฐานและวิชาชีพเฉพาะด้าน

3. ด้านงบประมาณ

3.1 ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานพบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านงบประมาณในภาพรวมยังไม่มีความพร้อมเมื่อพิจารณาเป็นรายเทศบาลพบว่าเทศบาลตำบลวังจันทน์มีความพร้อมเพียงพอในทุกเรื่อง รองลงมาได้แก่ เทศบาลตำบลป่าแดง มีความพร้อมในเรื่องรายได้ที่ได้รับจากการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในการจัดการศึกษา และงบประมาณสำหรับค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สนับสนุนให้กับโรงเรียน

3.2 ตามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชนพบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านงบประมาณ ตามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแทบทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่อง งบประมาณสนับสนุนเครื่องเขียน แบบเรียนและเครื่องแบบ แก่นักเรียน ได้อย่างเพียงพอและทั่วถึงและมีงบประมาณในการพัฒนาสุขภาพอนามัยนักเรียนอย่างเพียงพอและทั่วถึง ที่มีความพร้อมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเทศบาลตำบลพบว่า ทุกเทศบาลตำบลมีความพร้อมในระดับปานกลาง โดยเทศบาลตำบลวัดโบสถ์ มีความพร้อมในเรื่องงบประมาณที่สนับสนุนเครื่องเขียน แบบเรียน และเครื่องแบบแก่นักเรียนและมีงบประมาณในการพัฒนาสุขภาพอนามัยนักเรียนอย่างเพียงพอและทั่วถึง ส่วนเทศบาลตำบลบางระกำ มีความ

พร้อมในเรื่องมีงบประมาณที่จะจัดให้มีอาคารเรียน อาคารประกอบต่างๆ ตามความจำเป็น สำหรับการจัดการศึกษา

4. ด้านอาคารสถานที่

4.1 ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานพบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านอาคารสถานที่ในภาพรวมยังไม่มีความพร้อม เมื่อพิจารณาเป็นรายเทศบาลพบว่าเทศบาลตำบลป่าแดง มีความพร้อมเพียงพอในทุกเรื่อง รองลงมาได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านใหม่ และเทศบาลตำบลพรหมพิราม

4.2 ตามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชนพบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของผู้นำในชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแทบทุกข้อในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องความพร้อมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษา แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดการศึกษา ที่มีความพร้อมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเทศบาลตำบลพบว่า ทุกเทศบาลตำบลมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เทศบาลตำบลวัดโบสถ์มีความพร้อมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษา และปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับนักเรียน เทศบาลบึงระเกา มีความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับนักเรียน

5. ผลการสัมมนาแนวทางการพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษา

5.1 ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่เห็นว่า ด้านการบริหารจัดการควรมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้วยการระดมความคิดเห็นจากประชาชนในท้องถิ่น สนับสนุนให้หน่วยงานอื่นที่ดำเนินการอยู่เป็นผู้ดำเนินการ และควรจัดการศึกษาตามอัธยาศัย จัดให้มีการดำเนินการสรรหาบุคลากรโดยวิธีรับโอนย้ายจากหน่วยงานอื่น และควรมีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของเทศบาลให้มีความรู้ความสามารถโดยการส่งเข้ารับการอบรม ศึกษา และศึกษาต่อ จัดหางบประมาณในการจัดการศึกษาโดยขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นและดำเนินการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้มากขึ้น และพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามสภาพปัญหา และควรจัดทำแผนงานโครงการก่อสร้างอาคารและจัดซื้อที่ดิน และให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ในสถานศึกษาและวางผังการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการ

ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านบริหารจัดการ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน พบว่าส่วนใหญ่ยังมีความพร้อมไม่เพียงพอ และเทศบาลตำบลที่มีความพร้อมเพียงพอในด้านบริหารจัดการมากกว่าเทศบาลอื่น ได้แก่ เทศบาลตำบลป่าแดง และเทศบาลตำบลวังฆ้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่อง พร้อมประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน โดยส่งเสริมความร่วมมือและการยอมรับซึ่งกันและกัน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน ส่วนความคิดเห็นของผู้เฝ้าในชุมชนเห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่องความพร้อมในการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาที่มีความพร้อมระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาเป็นนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้เกิดมีความพร้อมก่อนเข้าเรียน และไม่มีความยุ่งยากในการจัดการศึกษา แต่เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้เฝ้าชุมชนและผู้ปฏิบัติงานแล้วพบว่า มีความเห็นแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการและระดมความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ในการศึกษาปัญหาความต้องการของชุมชน และใช้กลยุทธ์การทำงานเป็นทีม ตลอดจนประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ วิียงทอง (2544 : 69 - 70) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัยพบว่า ในด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมกับฝ่ายบริหารสถานศึกษาเพื่อวางแผนการบริหารการศึกษาทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับแนวทางการพัฒนาความพร้อมตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีแนวทางในการระดมความคิดเห็นของประชาชนและขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นเพื่อพัฒนาในด้านการบริหารจัดการ

2. ด้านบุคลากร

ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านบุคลากร เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานต้องสรรหาเพิ่มเติม และเทศบาลตำบลที่มีความพร้อมเพียงพอในด้านบุคลากรมากกว่าเทศบาลตำบลอื่น ได้แก่ เทศบาลวังฆ้อง ส่วนความคิดเห็นของผู้เฝ้าในชุมชนเห็นว่า มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางอีกทั้งยังขาดบุคลากรที่ปฏิบัติงานในด้านการบริหารการศึกษา บริหารงานทั่วไป ด้านพัฒนาการศึกษาและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอน ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการที่เป็นอยู่ปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง อินทโน และคณะ (2543) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้านบุคลากร ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ในระดับปานกลาง อีกทั้งยังขาดบุคลากรในบางสาขาวิชา ตลอดจนครู อาจารย์ในโรงเรียน มีจำนวนไม่เพียงพอ ความต้องการที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลยุคปัจจุบันยังไม่มีความเด่นชัดในเรื่องนี้มีการวางแผนเตรียมพร้อมในการจัดหาและพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมมากกว่านี้ สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านบุคลากรตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน พบว่าค้ำเนินการพัฒนาและสรรหาด้านวิธีการรับโอนและสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาต่อเพิ่มขึ้น

3. ด้านงบประมาณ

ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านงบประมาณ เมื่อพิจารณาตามความเห็นของผู้ปฏิบัติงาน พบว่าไม่ถึงงบประมาณเพียงพอในการจัดการศึกษาต้องดำเนินการจัดหาเพิ่มเติม เทศบาลที่มีความพร้อมเพียงพอในด้านงบประมาณ ได้แก่ เทศบาลเมือง ซึ่งมีความเพียงพอในเรื่องงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับจากรัฐบาล จากการจัดเก็บภาษีในท้องถิ่น การสนับสนุนของภาคเอกชน ส่วนความคิดเห็นของผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในเรื่องการมีงบประมาณในการพัฒนาลูกข่ายอนุบาลนักเรียน มีระดับความพร้อมในระดับมาก โดยพบว่าเทศบาลตำบลวัดโบสถ์มีความพร้อมมากกว่าเทศบาลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้นำชุมชน เนื่องจากผู้นำชุมชนเห็นส่วนใหญ่อยู่ในชนบทขาดแหล่งหารายได้ และยังประสบปัญหาทางด้านที่ได้จากการจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นไม่เพียงพอ การสนับสนุนจากองค์กรเอกชนน้อยและเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่อุดหนุนการจัดการศึกษาแก่เทศบาลมีน้อย ทำให้มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา เทศบาลต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านงบประมาณให้มากกว่านี้ เพราะหากรอเพียงเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว คงมีความเป็นไปได้น้อยเพราะในขณะนี้รัฐบาลเองจำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณแผ่นดินมาใช้ในการพัฒนาประเทศในหลายด้าน เทศบาลจึงต้องเตรียมการในการจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นให้มากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม หมีนคาบุตร และคณะ (2542: 10-13) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงราย พบว่ามีปัญหาในเรื่องของงบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษา สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านงบประมาณมีแนวทางในการพัฒนาโดยการขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลางและภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่

4. ด้านอาคารสถานที่

ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ด้านอาคารสถานที่ เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีอาคารสถานที่เพียงพอ สำหรับที่ใช้ในการจัดการศึกษาและต้องดำเนินการจัดหาเพิ่มเติมต่อไป เทศบาลที่มีความพร้อมเพียงพอในด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลป่าแดง ซึ่งมีความพร้อมเพียงพอในเรื่องการมีสถานที่สำหรับจัดตั้งสถานศึกษาของเทศบาลที่อยู่ในชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ส่วนตามความคิดเห็นของผู้นำชุมชน พบว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง มีความพร้อมของสถานที่ที่ใช้ในการจัดการศึกษาและมีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับนักเรียน เช่น น้ำดื่มมีความพร้อมสูงเป็นอันดับแรก เมื่อพิจารณาในแต่ละเทศบาลตำบล พบว่าเทศบาลตำบลวัดโบสถ์มีความพร้อมมากกว่าเทศบาลอื่น เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้นำชุมชน และผู้ปฏิบัติงานพบว่า มีความความเห็นที่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่าไม่มากนัก ที่จะใช้ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะในปัจจุบันสถานที่สำหรับจัดตั้งสถานศึกษาของเทศบาลมีไม่เพียงพอ อาคารที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนถาวรมีน้อย ในความพร้อมที่เทศบาลมีความสามารถในระดับสูง ได้แก่ ห้องประชุม สำหรับจัดการประชุมหรือจัดกิจกรรมร่วมกัน นอกเหนือจากนั้นไม่เพียงพอ เช่น สนามเด็กเล่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง อินทโน และคณะ (2542 : 12 - 13) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และมีระดับความพร้อมอยู่ในระดับน้อยและพบว่าการวิจัยนี้สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2539 : 118 - 119) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินความพร้อมของท้องถิ่นในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี มีปัญหาด้านอาคารสถานที่เช่นเดียวกัน แนวทางการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ตามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน เห็นว่า ควรจัดทำแผนงานโครงการก่อสร้างอาคาร และจัดซื้อที่ดินและให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม โดยให้มีการปรับปรุงปฏิบัติการในสถานศึกษาและวางแผนการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม สรุปได้ว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพร้อมในระดับสูงสุด คือ ด้านบริหารจัดการ ร่องรองมา ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่และด้านงบประมาณมีความพร้อมน้อยที่สุด การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก จึงยังต้องมีการวางแผนและเตรียมการในการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ จึงจะสามารถรองรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรัฐบาลจะถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านบริหารจัดการ เทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อม จึงควรจัดให้มีกิจกรรม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรของเทศบาลด้านการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นให้มากขึ้น

2. ด้านบุคลากร เทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ยังมีไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษา ควรมีการสรรหาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นการเร่งด่วน และพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้มีความสามารถในการรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา และสังคมโดยการส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง เช่น การศึกษาต่อและการจัดหาบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยในการจัดการศึกษาในส่วนที่เทศบาลขาดแคลน

3. ด้านงบประมาณ เทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก ไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะใช้ในการจัดการศึกษาในทุกเทศบาล จึงควรสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนโดยการระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาแปรรูปจัดจำหน่ายเพื่อหารายได้อีกทางหนึ่ง และควรได้รับงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการจัดการศึกษาจากส่วนกลางมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เพียงพอที่จะใช้ในการจัดการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการสร้างคนซึ่งส่งผลถึงความเจริญของประเทศชาติ ดังนั้น หากมีงบประมาณเพียงพอก็จะทำให้เทศบาลตำบล สามารถวางแผนด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และบริหารจัดการได้อย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จ มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น

4. ด้านอาคารสถานที่ เทศบาลตำบลในจังหวัดพิษณุโลก พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีอาคารสถานที่สำหรับใช้ในการศึกษา จึงควรจัดหางบประมาณในการจัดซื้อที่ดินก่อสร้างอาคารเรียนและอื่น ๆ นอกจากนั้นควรเตรียมวางแผนการใช้พื้นที่ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และความต้องการของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาผลการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความพึงพอใจของประชาชนภายหลังจากการรับถ่ายโอนภารกิจ ในด้านการจัดการศึกษาจากรัฐบาลแล้ว ซึ่งได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา

2. ควรศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาของเทศบาลตำบล ในแต่ละด้านให้ได้ ข้อมูลเชิงลึก โดยการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะเป็นข้อมูลที่นำไปสู่การวางแผนจัดการศึกษาได้ต่อไป